

ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА СТАН ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ: НАПРЯМИ ВИХОДУ З КРИЗИ

Пандемія вірусу COVID-19 та спричинена нею криза завдали значного удару по індустрії туризму. Країни всього світу ввели обмеження на міжнародні подорожі з метою стримати поширення вірусу і гарантувати безпеку громадян. Практично вся туристична діяльність припинилась унаслідок не тільки прямих обмежень – закриття кордонів, заборона відвідувань закладів, скасування авіасполучення, а й карантинних заходів в інших сферах індустрії туризму – готельно-ресторанному бізнесі, санаторно-лікувальних та медичних закладах, транспортних перевезеннях, індустрії розваг та культури.

За оцінками Міжнародної організації праці (МОП), пандемія може призвести до втрати 305 млн робочих місць, багато з яких знаходяться в секторі туризму. Пандемія та зусилля з її стримування можуть привести до скорочення економіки міжнародного туризму на 45–70 %. Готелі, ресторани, туроператори, авіаперевізники та круїзні компанії припустили свою діяльність на невизначений термін. Найбільш відчутними наслідками кризи виявляться в тих країнах, де туризм є основним джерелом доходів населення і запорукою економічного добробуту.

З концептуальної записки Генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй «COVID-19 і перетворення туризму» ясно, що дійсно шкоду, завдану пандемією туристичній галузі, неможливо виміряти лише показниками ВВП або числом втрачених робочих місць. Туризм унікальний тим, що зачіпає практично всі сфери життя сучасного суспільства, будучи одним з рушійних чинників, що сприяють виконанню ООН широкомасштабних завдань, включаючи досягнення цілей у сфері сталого розвитку. В той же час туризм робить істотний внесок у популяризацію та охорону культурної і природної спадщини, в тому числі екосистем і об'єктів дикої природи, які приваблюють туристів.

На думку експертів МОП, туристична галузь не вийде з кризи COVID-19, не зазнавши повторних шоків. Однак вона відома своєю здатністю протистояти економічним спадам і кризі, як це було під час епідемії атипової пневмонії (SARS) в 2003 році і в період глобальної фінансової кризи 2008–2009 років. Тому галузь може зіграти ключову роль у поживленні світової економіки після завершення кризи. Завдання «відновити краще, ніж було» після пандемії може тісніше пов'язати туризм з Цілями в галузі сталого розвитку та дозволить створити більш екологічну, інклюзивну і стійку галузь з гідною працею для всіх її працівників.

Незважаючи на те, що індустрія туризму сильно страждає від заходів, необхідних для стримування пандемії, галузь ще може зіграти ключову роль у поживленні світової економіки після завершення кризи. В умовах невизначеності та залежності від заходів боротьби з пандемією суб'єктам галузі туризму доводиться адаптуватись до нових умов діяльності – впроваджувати нові форми і види послуг, розробляти заходи з утримання клієнтів тощо.

Багато туроператорів зробили ставку на розвиток внутрішнього туризму – відвідування цікавих місць у власній країні чи у своєму регіоні. До того ж, через неможливість подорожувати світом у людей з'явився привід вивчити свою країну, тому багато турфірм пропонували тури вихідного дня. Експерти вважають, що на відновлення виїзного туризму можна чекати ще багато часу, тому слід приділити увагу новим напрямкам усередині своєї країни. Видається доцільним у цій ситуації розвивати та просувати екологічні тури, індивідуальні сімейні подорожі з розміщенням у фермерських будиночках, невеликих поселеннях. Таким чином, туристи отримуватимуть бажаний відпочинок за умов часткової ізоляції від великого скупчення людей. Даний метод буде ефективним до повної нормалізації ситуації, коли поступово почнуть відкриватися масові напрямки.

За всіх негативних наслідків нинішньої кризи важливо відзначити наступний важливий момент: сучасна індустрія туризму давно напередодні великих змін. Ситуація, що склалася в результаті пандемії коронавірусу, швидше за все, тільки прискорить трансформацію, що наближається. Так, наприклад, актуальними стануть тренди активнішого впровадження технологій віртуальної та доповненої реальності, а також економіки вражень.

Під час карантину музеї світу, галереї, театри опери та балету, гідні більшості європейських міст почали активно проводити онлайн-екскурсії в Instagram чи YouTube. У людей усього світу з'явилася можливість, не виходячи з дому, вирушити у віртуальну подорож залами Лувру, відвідати віртуальні екскурсії в режимі реального часу в Парижі, Стамбулі, Лондоні тощо. Світові театри проводили онлайн-трансляції видатних вистав.

Таким чином, можна окреслити напрями виходу туристичної галузі з кризової ситуації: орієнтацію на стимулювання розвитку внутрішнього туризму, більш активне впровадження цифрових інструментів у наданні туристичних послуг, подальший розвиток віртуального туризму.